

FILMSKI KOTIČEK

Nov slovenski
etnološki film

Posavski muzej iz Brežic se je lani priključil maloštevilnim slovenskim ustanovam, ki v svoji redni dejavnosti uporabljajo film kot observacijski in dokumentacijski pripomoček. Kustosinja Ivanka Počkar je septembra 1981 s pomočjo Bizeljanov rekonstruirala celoten postopek lupljenja in sušenja sliv — prišel na Bizeljskem. Izdelala je strokovna izhodišča za izdelavo dokumentarnega filma, ki ga je realiziral Goriški muzej iz Nove Gorice. Posneti so bili vsi bistveni postopki te rekonstrukcije, ki je že sama na sebi edinstven podvig v slovenski muzejski etnologiji. Poziv k rekonstrukciji lupljenja in sušenja sliv je naletel na živahno zanimanje med prebivalci, tako da skoraj lahko govorimo o oživitvi, ne o rekonstrukciji. Ta bizeljska dejavnost, ki so jo na štajersko zanesli Brici, je namreč „izumrla“ šele pred dvema desetletjema in so lani še vsi akterji pristnega slivarstva sami „igrali“ svoje vloge. Film je posnet na traku super 8 mm, s skromnimi sredstvi, ki pa so vendarle omogočila, da je slovenski etnološki film Bogatejši za nov filmski zapis, ki ne bo šel v arhiv ampak bo služil vsakodnevni muzejski praksi.

V trenutku, ko to pišemo, je film še v montaži. Tako lahko govorimo šele o načrtu, čeprav so vsi sestavni deli že pred nami. Film se bo poleg dokumentarnih slikovnih posnetkov posluževal tudi napisov, govorjenega komentarja, glasbe in, kjer bo potrebno, pristnih zvočnih atmosfer prikazanega dogajanja. Izdelovanje prišel je namreč niz tehnoloških postopkov in hkrati zanimiv družabni dogodek s petjem, zafrkavanjem, itd. Za vsako od teh sestavin dogajanja se lahko uporabi drugačen filmski pristop. Za prikaz tehnologije zadostuje nemi filmski zapis, za prikaz družabne ravni dogajanja je nujen zvočno slikovni zapis. Zaradi združevanja obeh filmsko dokumentarnih načinov bo film Posavskega muzeja, izdelovanje prišel, tudi zanimiv poskus dveh različnih medijskih pristopov.

NAŠKO KRIŽNAR

ŠTUDENTSKA RUBRIKA

Študij antropologije
na sydnejski univerzi

V Sydneyju imajo študentje možnost študiranja na treh univerzah: University of New South Wales, University of Sydney in Macquarie University. Najstarejša med njimi je sydnejska univerza, ustanovljena konec prejšnjega stoletja in ima edina oddelek za antropologijo. Na Univerzi Novega Južnega Welsa je v okviru sociologije mogoče študirati le socialno antropologijo, medtem ko imajo na univerzi Macquarie kulturološki oddelek. Etnologije v našem smislu torej v Avstraliji nimajo.

Študij antropologije traja 4 leta in je razdeljen na več področij: vsa leta poslušajo študentje predavanja iz socialne antropologije in svetovne prazgodovine. Socialna antropologija se deli na: antropologijo urbane družbe, antropologijo ljudstev brez držav, antropologijo ruralnih območij Zlatega trikotnika, antropologijo avstralskih aborigenov (prvotnih prebivalcev) in na lingvistiko. Predavanja iz antropologije urbane družbe so podobna naši etnologiji sodobnega mestnega življenja. Poglobljajo se v oblike socialne organizacije sodobne družbe, iz katerih skušajo potegniti antropološke zaključke.

Predmet antropologija ljudstev brez držav, ki ga predava predstojnik oddelka prof. P. Lawrence, vključuje antropologijo Papuancev iz Nove Gvineje in ljudstev Malezije. „Primitivna“ ljudstva, pravi prof. Lawrence, „preučujemo glede na: obliko in funkcijo. Če gledamo ljudstva glede na njihov izvor, sorodstvene linije, poroke itd., ugotovimo, da so to edino resnične organizirane oblike, ki so posledica njihovega ekonomskega razvoja. Posamezne funkcije pa lahko združujejo člane iste skupine ali več skupin. S tem se oblikujejo močne plemenske in medplemenske zveze.“ Prof. Lawrence je raziskovalec socialne organiziranosti, religije in epistemologije ljudstev Papue Nove Gvineje v njihovih začetnih fazah osamosvajanja izpod kolonialistov, to je v dobi, ko se je tradicionalna kultura že močno mešala z moderno civilizacijo.

Pri antropologiji ruralnih območij Zlatega trikotnika preučuje predvsem zakonske zveze kmetov. Iz teh sklepa na povezavo med regijami, iz katerih izhajajo posamezne družine.

Preučevanje avstralskih aborigenov se deli na dve področji: 1. tradicionalni način življenja domorodcev in njihovo vključevanje v današnjo avstralsko družbo, 2. Antropološke poteze aborigenov. O tem je prof. Lawrence dejal, da so „avstralski domorodci zaradi dolge izolacije od drugih civilizacij in njihovega gospodarstva, izoblikovali svojstveno kulturo, ki pa je danes že močno v razkroju. Iz raziskovanja življenja domorodcev lahko potegnemo marsikatero zaključke o vzrokih pojavov v današnjih družbah.“ Predmet vključuje tudi študij jezika domorodcev.

Poleg socialne antropologije je drugo največje področje svetovna prazgodovina, ki se deli na: Raziskovanje klime zadnjih pet milijonov let, raziskovanje bioloških osnov človeške kulture, na arheološka raziskovanja in na raziskovanje določil kulture (kot so npr. ogenj, hrana, umetnosti).

Študentje v posameznih letnikih poslušajo še: občo antropologijo (kjer prevladujejo teorije britanskih antropologov), antropologijo ostalih neavstralskih dežel, predavanja o svetovnih političnih in ekonomskih sistemih, o svetovnih religijah, o sociologiji emigrantov in nekaj psihologije.

Študentje opravljajo izpite na koncu šolskega leta (od decembra do marca) in sicer: iz socialne antropologije in svetovne zgodovine morajo na poljubno temo napisati dva seminarja (vsak mora imeti 1500 besed), znanje iz ostalih predmetov pa profesor preverja na ustnih izpitih. Za „Degre Paper“ študentje napišejo kratko raziskavo (2000 besed) na temo, ki si jo sami izberejo.

V času študija na University of Sydney se študentje zelo malo vključujejo v terenska raziskovanja. Vsak raziskovalni projekt sloni bolj ali manj na privatnih interesih in denarju. Za delno koordinacijo med posameznimi raziskovalnimi nalogami in za predstavitev letih javnosti, skrbi antropološko društvo sydnejske univerze, katerega člani so lahko tudi študentje. Prav posebej zanje organizirajo filme s predavanji, pogovore o rezultatih najnovejših raziskav itd. Skupnih projektov študentov in profesorjev ter interdisciplinarnih študij na tem oddelku ne poznajo.

Se nekaj za tiste, ki se zanimajo za podiplomski študij antropologije v Avstraliji. Direktno izmenjave med Avstralijo in Jugoslavijo v naši stroki še ni, zato tudi avstralska vlada nima štipendij za financiranje takšnega študija.

Edina možnost zaenkrat je ta, da se naš študent z diplomo in priporočili redno vpiše na podiplomski študij antropologije na University of Sydney. V ta namen lahko dobi tudi študijsko vizo in si preko avstralske ambasade v Beogradu skuša urediti bivanje v International House v Sydneyju (to je študentski dom poleg univerze). Kljub